БУРГАС, март 2014

БизнесЮг®

Брой III извънреден "Без граници"
Година XXIV

ИЗДАНИЕ НА БУРГАСКАТА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА
Безплатен абонамент за членовете на БсТПП

РЕКЛАМНО - ИНФОРМАЦИОННО ИЗДАНИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –*Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001*
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Логистика без граници

Дейността и добрите практики на територията на най-голямото пристанище в Черно море – това в Констанца, бе представена на 10 и 11 март 2014 г. в гр.Бургас.

Презентацията се случи в рамките на трейнинга по проекта на Бургаската търговско промишлена палата „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници“, където търговско промишлена, морска и земеделска палата - Констанца, заедно със сдружение „Черноморски институт“ Бургас са партньори. Участниците във форума бяха поздравени от инж. ЦанкоИванов, председател на БсТПП, който изрази задоволство от реалния обмен на добри практики, случващ се по време на двустранните срещи.

Гостите от румънския град представиха освен дейността на голямото си пристанище,също логистични фирми, фирма за превози на опасни товари и Свободна промишлена зона – Констанца. На вниманието на бургаските домакини бе и презентацията на двете училища, чието обучение на кадри е свързано с морския бизнес, а именно Морския университет и Военноморската академия. Участниците от двете съседни страни бяха запознати също с цифри и факти, говорещи за рентабилността на дейностите в пристанището на Констанца.

От Бургаска страна бяха споделени добрите практики на общинската фирма „Бургасбус“ и конкретно проекта за „Интегриран градски транспорт“. Презентация като цяло за нашия транспорт бе направена от проф. Лина Анастасова от БСУ. На вниманието на румънс-

(продължава на стр. 2.)

Туризмът е индустрия на гостоприемството

Туризмът е индустрия на гостоприемството – около тази теза се обединиха участниците в трейнинга във връзка с изпълнение на дейност 6 по проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„, с водещ партньор Бургаскататърговско промишлена палата, който се проведе на 10 и 11 февруари 2014 г. в румънския град Констанца. В него участваха представители на различни фирми от туристическия бранш, които развиват дейност от двете страни на границата.

Домакините признаха, че България е развила значително по-добър туристически продукт по Черноморието, за това и с интерес изслушаха подготвените лекции и зададоха много въпроси. А посещението на Мамая и други туристически обекти и забележителности в района на Констанца на практика доказаха на българската делегация, че по румънското крайбрежие няма такова бурно строителство на туристически обекти. Визията на курортните се-

лища, особено на хотелите и ресторантите на първа линия бе такова, какъвто бе Слънчев бряг през осемдесетте години. Така коментираха бургазлии видяното. Няколкото нови хотела в Мамая доказваха и наличието на съвременен интерес към туризма по румънското Черноморие, но твърде слаб.

В теоретичната част на трейнинга доц. д-р Галина Куртева от Бургаския свободен университет запозна домакините с тънкостите при създаването на туристическо предприятие. Тя обърна внимание също и на спецификите в управлението на туристическите компании и създаването на СПА и Уелнес центрове. Особено внимание при дискусията бе отделено на обслужването на клиентите и образованието и квалификацията на туристическите кадри. Добрата бургаска практика на Професионалната гимназия по туризъм „Проф. д-р Асен Златаров“ сподели Нели Евтимова. Тя наблегна на връзката между обучението и възможностите за практика в реална среда, подчертавайки, че училището има за партньори реални работодатели.

„Моето присъствие сред вас не е само от уважение, като към отлични партньори. Целта е да обогатим информацията си в областта на туризма. За това и тук в залата присъстват мои бивши студенти, сега реално заети с туристическия продукт на Румъния. Трябва да имаме търпение да чуем дори познати неща, защото понякога в най-дребните детайли се крият полезни иновации“, каза в приветствието си към участниците в трейнинга Йон Данут Джугана-

(продължава на стр. 2.)

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BG051PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Логистика без граници

(от стр. 1.)

ките гости бе и предоставената информация за Свободна безмитна зона – Бургас.

Целта на поредната работната среща бе подобряване на бизнес средата и споделяне на добри практики от страна на румънските гости в областта на транспорта като цяло и в частност морския, логистиката и пристанищното обслужване.

Да припомним, че при гостуването на бургаската делегация в Констанца бе представен туризма, като водещ сектор за развитието на Бургаски регион.

Това са двата сектора, дефинирани в този проект като сектори с най-голямо значение за икономиките на двата района, по които се споделят добрите практики с целевите групи.

Туризмът е индустрия на гостоприемството

(от стр. 1.)

ру, генерален мениджър на Търговско промишлена, морска и земеделска палата – Констанца, основен партньор по проекта.

Срещата завърши със споделяне на добри практики от туристически фирми. Славена Стоянова от Поморие представи туристическата си агенция „Профил“, Ира Долапчиева покани румънските партньори да гостуват в Ахтопол, където 260 дни в годината са слънчеви и където всички могат да се отдадат на романтични преживявания. Румънците представиха четири звездния хотел „Iaki“, чийто собственик е известният румънски футболист Георги Хаджи и туроператорската фирма „Парадайс“.

В края на срещата участниците в тренинга получиха сертификати.

Целта на работната среща бе подобряване на бизнес средата и споделяне на добри практики от страна на бургазлии в областта на туризма. При друга среща от страна на румънците се предлагат добри практики областта на транспорта, логистикатаи пристанищното обслужване.

Това са двата сектора, дефинирани като с най-голямо значение за икономиките на двата района, по които се споделят добрите практики с целевите групи.

Бенефициент по проекта „Стратегия за предприемачество и адаптация - Бизнес и иновации без граници“, е СЦН „Търговско промишлена палата – Бургас“, а нейни партньори са Търговско промишлена, морска и земеделска палата – Констнца и Сдружение „Черноморски институт – Бургас“.

ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

I. ОБЛАСТ КОНСТАНЦА – ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ

I.1. Географско положение

Област Констанца е разположена в Югоизточната част на Румъния и е част от Югоизточния регион на развитие (NUTS II level). Площта й е 7.071 km2, което представлява 3% от територията на Румъния и нарежда Констанца на 8-мо място по полощ сред областите на Румъния.

Освен че граничи по вода с река Дунав (137 км) и Черно море (82 км) на запад и изток, още две важни водни артерии имат важна роля за областта: изкуствените канали - Дунав – Черно море и Поарта Алба – Мидия. Има и много езера край Черно море и Дунав, много от които са природни резервати.

Бреговата линия е по-ниска и равнинна на север, с широка пясъчн ивица, и по-висока и склалиста на юг, където постепенно преминава във

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

възвишения, хълмове и степи в посока на Дунав. Релефът не надвишава 200 м надморска височина.

Открити са и се добиват различни минерали и природни ресурси: минерални извори, лечебна кал, извори с повишено съдържание на сяра, строителни материали, обикновенни и фосфатни скали. В континенталния шелф на Черно море са открити залежи на полезни изкопаеми и горива. Наскоро се потвърди и наличието на значителни залежи на шистов газ и предстои важен обществен дебат относно бъдещото им еклсплоатиране.

1.2. Население

Последното преброявне на населението, проведено на 1 Юли 2011 г. и окончателните му резултати ще бъдат публикувани през 2013 г., показва че населението на област Констанца е 684 082 човека, която я поставя на 4-то място по население в Румъния. Сравнено с преброяването от 18. 03. 2002 г., населението е намаляло с 4.34%. Населението на областта е съсредоточено в 3 главни града, 9 помалки града и 58 общини. 68.84% от населението живее в градовете, останалите 31.15% - в селските райони, а 51.27% са жени. Градското население е намаляло с 1.4% за времето между двете преброявания.

Град Констанца е основния град – областен център, и в него са съсредоточени 41.49% от населението на областта или 283 872 човека. В сравнение с 2002 г. населението му е намаляло с 8,56%.

1.3. Заетост на работната сила

Заетостта на работната сила е важен индикатор за състоянието на икономиката и растежа. Разглеждането на заетостта по отрасли и делът на заетостта в различните отрасли (и формирането на БВП) също така може да покаже дали нашата икономика и общество се развиват в правилна посока.

Показателите могат да се сравнят със средния процент за Румъния - 40.8% и средния за Европа - 69.8%4, което показва че икономиката на Румъния изостава по този показател от другите страни-членки на ЕС, като няма развитие в правилната посока, а напротив – засилва се заетостта в селското стопанство заради продължаващата икономическа криза и липсата на стимулиращи мерки.

Основна движеща сила на икономиката са наличната работна сила и степента й на образование. В това отношение област Констанца разполага с работна сила от 497 000 човека средно за периода 2009-2011 г., което е около 70% от населението. По отношение на образованост на работната сила Румъния е далеч след Европа със своите 13.6% работна сила с висше образование, сравнени с 24.5%5 средно за Европа.

I.4. Инфраструктура

Инфраструктурата на област Констанца е белязана от връзката между Черно море и вътрешността на страната. Заради това основните транспортни маршрути са съсредоточени в транспортен Коридор Изток – Запад, свързващ града и Пристанище Констанца с гр. Чернавода в посока Букурещ, железопътната линия с нормална скорост (Констанца - Букурещ) и сухопътното трасе (магистралата Констанца - Букурещ). По тази магистрала пътуването от Констанца до Букурещ отнема 2 часа. В посока север и Юг от този транспортен коридор транспортната инфраструктура вече не е с такава гъстота, като жп линиите са рядкост или напълно липсват, но до всички населени места има изградени пътища. Тръбопроводи свързват пристанищата Констанца и Мидия с основните румънски рафинерии и европейската тръбопроводна система.

Характерно за водната инфраструктура е, че Черно море се свързва с Европа чрез канала Дунав – Черно море и самата река Дунав, пристанищната система включва три морски търговски пристанища и шест речни, разположени по канала. Пристанище Констанца е най-голямото пристанище на Черно море с годишен оборот от 100 млн. т. То разполага със 156 кейови места, от които 140 се ползват. Може да приема танкери с водоизместимост от 165,000 dwt и кораби, превозващи насипни товари с водоизместимост от 220,000 dwt. На територията на пристанището извършват дейност 700 пристанищни оператора6. В Пристанище Констанца и двете му сателитни пристанища Мидия и Мангалия има изградени специализирани терминали за течни и насипни твърди товари, контейнери, общи товари, RO-RO и фериботи, пасажери, шлепове и влекачи, LPG, петрол и др.

Също така Пристанище Констанца има статут на Свободна Безмитна Зона. Дейността на пристанището постепенно се възстановява след значителния спад през 2009 г.

Област Констанца се обслужва от международно летище от среден мащаб, което се намира на 26 км северно от град Констанца.

II. МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

През последните 10 години област Констанца е на първо място по формиране на БВП в региона. Макроикономическите показатели на област Констанца имат положителен тренд на развитие през последните 5 години:

Отрасъла с най-голям дял при формирането на БВП през 2010 г. е отрасъла Услуги - 46%. Промишлеността - 33%, строителството - 16% и земеделието - 5%. Отрасълът на Услугите е отбелязъл спад. Разглеждайки различните видове услуги извън отрасъла Услуги, виждаме че най-голям дял има отрасъла Транспорт и складиране - 31%, следван от търговията - 19% и покупко-продажба на имоти - 17%. Туризмът има дял от 7%, но трябва да вземаме под внимание и неговата сезонност, въпреки че той генерира значителен оборот и осигурява много работни места.

III. ПРЕГЛЕД НА БИЗНЕСА

Общият преглед на бизнеса в област Констанца показва смесен тренд на развитие на бизнеса – оборот, брутни инвестиции и заети лица през последните 4 години.

Вижда се че броят на действащите фирми през последните 5 години е намалял с 18.71%, което отчасти се дължи на икономическите трудности, принуждаващи фирмите доброволно да прекъсват дейността си за определен период от време, както и различните промени в бизнес законодателството. Въпреки че броят на фирмите намалява, се вижда че оборота се увеличава, което се дължи отчасти на значителните по обем частни инвестиции, които са едни от най-големите

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

в региона – дял от 24.6% от БВП, сравнени със средните за ЕС -10 - 20.9% 13. Също така през 2011 г. броят на заетите лица започна да се възстановява и повишава. Това може да се дължи на факта, че отчетените за периода на 2010 г. инвестиции са за проекти, които са стартирали преди този период, а са приключени през 2010 г. и съответно отчетени тогава. Тези данни потвърждават положителната насока на макроикономическото развитие на Румъния: след две години на спад, през 2011 г. икономическият ръст е 2.5%, и въпреки някои неблагоприятни външни фактори, индикациите са че този ръст ще продължи и през периода 2012 – 2013 г. с по-големи темпове в сравнение със страните от ЕС-27.

Тези резултати подтвърждават наличието на растеж при икономиката на област Констанца, както и при цялата икономика на Румъния през 2011 г.

С най-динамично развитие е отрасъла „Енергетика, управление на водите и отпадъците“, който по дефиниция работи в публичния сектор, но също така се инвестират и значителни средства в използването на възобновяемите източници на енергия като големи ветрогенераторни паркове.

IV. ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

За да откроим най-динамично развиващите се и най-значими отрасли от икономиката на област Констанца, ще анализираме по отрасли и подотрасли различни индикатори като брой фирми, оборот, брутни инвестиции и заети лица през последните 3 години, за които разполагаме със статистическа информация - 2011, 2010, 200919. Също така са посочени и официалните прогнози20 за всеки отрасъл, така че да може да се проследи и тендецията в развитието им.

IV.1. Селско стопанство, рибарство и горска промишленост.

Селското стопанство е традиционен отрасъл за област Констанца и е на второ място по принос за БВП на областта. Природните условия дават възможност за отглеждането на различни култури (царевица, пшеница, ечемик, слънчоглед и технически култури), грозде и плодове и развитие на животновъдството (главно овце, кози, домашни птици) .

Отрасълът рибарство включва както морското, така и рибарството във вътрешните водоеми, основно в река Дунав. Морското рибарство не е добре развито, използват се основно малки рибарски лодки, оборудвани с традиционните рибарски принадлежности (188 лодки) и само 2 риболовни съда с дължина над 12 м, които използват модерно оборудване. Във вътрешните водоеми също се практикува рибарство с малки лодки и остаряло оборудване. Производителността е ниска и отрасъла има незначителен принос за икономиката на областта.

Към края на 2011 г. само 5.5% от територията на област Констанца е заета от гори и отрасъла се намира в застой през последните години. Горското стопанство е слабо развито в област Констанца, като се развива на базата на местните гори.

Отрасълът е в подем, всички индикатори растат, с изключение на броя на заетите лица, което се дължи на значителните инвестиции, които бяха направени в отрасъла и увеличиха механизирането и ефективността му, така че бе намален необходимия брой заети лица. Европейските фондове изиграха значителна роля при инвестирането в отрасъла.

Прогнозите са че брутната добавена стойност, генерирана от този отрасъл, ще отбележи спад с 21% през 2012 г. в сравнение с 2011 г., докато през периода 2013 – 2016 г. ще отбележи ръст, като най-висок той ще бъде през 2013 г. - 6.4%, последван от средно 1% ръст през следващите години.

IV.2. Промишленост

Констанца има силно развита промишленост, въпреки че по принос във формирането на БВП на областта този отрасъл се намира на трето място. Оборотът и брутните инвестиции са съсредоточени в ключови производства като: химическа и нефтохимическа промишленост – през последните години там се отбелязват най –големите обороти и инвестиции, следвани от корабостроенето, хранително-вкусовата промишленост, добив и производство на строителни материали. По отношение на територията се открояват две зони на концентриране на промишлеността: Констанца – Наводари и Констанца - Меджидия - Чернавода, в които също така е съсредоточено и градското население на областта.

В общи линии промишлеността е в процес на бавно възстановяване, което се очаква да се потвърди и от данните за 2013 и 2014 г., а през 2011 г. общият оборот и инвестициите са се увеличили в сравнение с 2010 г. Въпреки това, броят на фирмите и заетите лица постоянно намаляват, което може би се дължи на по-ефективното използване на ресурсите.

Необходимо е да се извърши анализ на подотраслите на промишлеността през периода 2009 – 2011 г., за да могат да се открояят най-динамично развиващите се сред тях.

Този анализ откроява следните отрасли като значими по отношение на техния оборот и приноса им в нетните инвестиции:

- Производство на кокс и петролни продукти
- Производство на друго транспортно оборудване (корабостроене)
- Производство на други неметални изделия(строителни материали)
- Хранително-вкусова промишленост

Производството на кокс и нефтопродукти се осигурява както чрез внос на петрол, така и чрез местен добив на офшорни платформи, който задоволява 28% от потребностите на Румъния от нефтопродукти. Всички нефтопреработващи мощности принадлежт на „Rompetrol Petrochemicals Refining“, част от „Rompetrol Group“, чиито основен акционер е националната нефтена и газова компания на Казахстан – „KazMunayGaz“. Всяка година в Констанца и Румъния се преработват над 5 млн. т. суров петрол и петролни деривати.

Въпреки че има значителен принос за икономиката на област Констанца, корабостроенето през последните години премина през процес на свиване, което се дължи основно на тежката икономическа и финансова криза, слабата база на икономиката, дълговата криза в еврозоната и намаления достъп до заемен капитал, който е необходим в корабостроенето. Прогнозите посочват, че нестабилността на европейския капиталов пазар ще продължи и това ще ограничи фи-

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

нансирането и ще продължи спада на цените в отрасъла корабостроене. Въпреки че са отчетени спад в броя на фирмите, броя заети лица и инвестициите, производството на строителни материали започна да се възстановява през 2011 г., което се дължи на общия подем в отрасъла строителство.

Хранително-вкусовата промишленост е добре развита, в нея е ангажиран голям брой работна ръка, тя разчита както на местни суровини, така и на суровини от внос. На мелничарството и производството на хляб и хлебни изделия се падат над 50% от хранително-вкусовата промишленост, като на следващите места се нареждат производство на мляко и млечни продукти, месо и месни продукти, на растителни масла и мазнини.

Други отрасли на промишлеността, при които се забелязва положително развитие са производството на метални изделия, без производство на машини и оборудване, производството на машини и оборудване, металургията - всички те са свързани с развитието и на други дейности и показват тенденцията за излизане от кризата, и дървообработване и производство на мебели - осигуряват както допълнителни дейности, така и търсене на складови площи.

Според прогнозите брутната добавена стойност, създадена от промишлеността ще отбележи спад с 1.6% през 2012 г. в сравнение с 2011 г., докато през периода 2013 – 2016 г. ще е налице постоянен ръст, който ще бъде най-висок през 2016 г. - 2.84%.

Промишленото производство ще нараства през периода до 2016 г. с темпове от 1.9% през 2014 г. до 2.9% през 2016 г. Като разгледаме по-подробно прогнозите се вижда, че с най-динамични темпове ще се развива сектора ремонт и инсталиране на машини и оборудване (с ръст от 22.5% през 2016 г. в сравнение с 2015 г.), следва фармацевтичната промишленост (с ръст от 14.5% през 2016 г.), корабостроенето, и умерен растеж при производството на напитки, хранително-вкусовата промишленост, производството на компютри, машини и оборудване, химикали. Единственият сектор, за който се прогнозира спад, е „Печатни изделия и звукозаписна индустрия“.

IV.3. Отрасъл Строителство

Строителният сектор включва дейности като строителство на жилищни и нежилищни сгради (търговски и промишлени сгради), инженерни съоръжения (пътища, железопътни линии и мостове, язовири), както и специализирани дейности (събаряне , електрически, водопроводни и други строително-монтажни дейности , довършителни строителни работи и т.н.).

При този отрасъл беше отбелязан значителен спад, дължащ се на икономическата криза и намалелите инвестиции във всички видове строителство, както с обществено, така и с частно финансиране. Все пак някои големи проекти, финансирани от Европейски фондове, продължиха със стратегически цели в областта на строителството на водни съоръжения, възобновяемите енергийни източници, търговията, пътищата, като по този начин се позволи на отрасъла да поддържа дейността си на определено ниво и също така да подпомага и другите свързани с него дейности – производство на строителни материали, метални конструкции, строителни машини и оборудване и др.

Статистическите данни за област Констанца показват възстановяване на отрасъла през 2011 г. в сравнение с 2010 г., както и при по-подробен анализ се вижда, че строителството на обществени обекти е основния генератор за това възстановяване – например завършването на автомагистралата Букурещ – Констанца, големи проекти по водоснабдяване и канализация, както и множество второстепенни пътища, изградени чрез външно финансиране, изграждане на улици и водни проекти в селските райони.
Фирмите от отрасъл Строителство прилагат различни мерки, за да се справят с трудностите по време на кризата:

- % Обединяване на ресурсите на отделните фирми с цел участието им заедно в големи публични проекти
- % Включвайки се като подизпълнители на големи консорциуми, които са главни изпълнители на мащабни проекти в област Констанца
- % Иницииране на проекти за съвместно производство на строителни материали, споделяне и съвместно използване на строително оборудване.

Прогнозите са че брутната добавена стойност, създавана в строителството, ще намалее с 1.3% през 2012 г. в сравнение с 2011 г., докато през периода 2013 – 2016 г. ще нараства, като най-големия ръст от 5.3% се очаква да бъде през 2015 г.

Обемът на строителството постоянно ще нараства, като най-голям дял в него ще се пада на общите ремонтни работи, следвани от новото строителство, както и текущите дейности по ремонт и поддръжка. Относно вида строителство – до 2016 г. ще преобладава строителството на жилищни сгради, като постепенно ще се увеличава и дела на строителството на обществени и нежилищни сгради.

IV.4. Търговия

Търговията се развива с интензивни темпове благодарение на големия брой жители, покупателната способност на които е над средната за страната и наплива от туристи по крайбрежието през лятото.

Този отрасъл включва три вида дейност: продажба и ремонт на автомобили, търговия на едро и на дребно. Откритите напоследък големи магазини (супер- и хипермаркети) осигуряват растежа в този отрасъл. Също така наличието на гъста мрежа от малки, средни и големи търговски обекти определя голямата конкуренция в отрасъла и ориентиране на бизнеса към потребностите на клиентите.

Търговията на едро и дребно се развива в положителна посока по отношение на оборот и инвестиции през 2011 г. в сравнение с предходните години, въпреки намалялата покупателна сила на населението и намаляването на броя на заетите в обществения сектор, особено през 2010 г. Ценовата политика играе важна роля за постигането на този ръст. Прогнозата е че брутната добавена стойност бавно ще се увеличава през периода 2012 – 2016 г., като най-висок ръст се очаква да отбележи през 2016 г. - 2.8%.

Прогнозата е че брутната добавена стойност бавно ще се увеличава през периода 2012 – 2016 г., като най-висок ръст се очаква да отбележи през 2016 г. - 2.8%.

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BG051PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –*Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001*
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

IV.5. Транспорт и складиране

Основното значение на отрасъла транспорт и складиране се дължи на интензивната работа на черноморските пристанища, приемането, обработката и изпращането на товари чрез националната мрежа от сухопътен, воден, жп и тръбопроводен транспорт. Отрасълът транспорт и складиране има важно значение за икономиката на област Констанца.

При по-подробен анализ на показателите се вижда, че за периода 2009 – 2011 г. най-засегнат е подотрасъла на вътрешния воден транспорт. Статистиката за Пристанище Констанца подтвърждава този тренд и показва леко възстановяване през 2012 г. на морския и речния трафик. Въпреки лекия ръст, само речния трнспорт е достигнал нивата си от 2008 г., а морския – все още не. Договорените през 2012 г. инвестиции за Пристанище Констанца, които към момента са в процес на реализация, също допринасят за по-ефективната работа на пристанището и включват следните проекти:

- Северния вълнолом на Пристанище Констанца – удължаване с 1050 м, подобрявайки по този начин сигурността в пристанището
- Пътен мост над канала Дунав – Черно море, който ще свърже Пристанището с магистралата Букурещ - Констанца
- Подобряване на жп връзките и инфраструктурата в речната част на Пристанище Констанца
- Разширяване на Юг на Пристанище Констанца
- Също така разработения Мастер план за Пристанище Констанца дава възможност за по-последователна политика на развитие и по-добър маркетинг.

Сухопътният транспорт също се развива в положителна посока, въпреки намалелите инвестиции: оборотът му и броят на заетите лица растат през последните години, което се свързва с положителния тренд на търговията, включително износа и вноса.

Въпреки това, най-динамично развиващият се подотрасъл е „Складирането и спомагателните на транспорта дейности“, чийто оборот се е увеличил с 8.59%, а инвестициите - с 98%, почти удвоени през 2011 г. в сравнение с 2009 г. Сред факторите, благоприятстващи развитието на този подотрасъл са селскостопанската дейност, изискваща нови складови площи за съхранение, които бяха построени през последните години, изграждането на магистралата Букурещ – Констанца, ръстът в нефтохимическата и металургичната промишленост и разширяващата се мрежа на големите вериги за търговия на дребно (Cora, Selgros, Profi, Penny, Real, Baumax и др.)

IV.6. Туризъм

Освен пристанище – транспорт – складиране и нефтохимическата промишленост, туризмът е снай-видимата и осезаема дейност, което се дължи на създаването на голям брой временна заетост (за два месеца броят на заетите в туризма и спомагателните му дейности като търговия, транспорт и услуги – особено туристическите услуги и др., се увеличава с хиляди).

Въпреки намалението на броя на фирмите, заети в сферата на туризма и техните инвестиции в туристическата инфраструктура - настаняване и изхранване - секторът бавно се възстановява, което се вижда от промяната в оборота и броя на заетите лица.

Туризмът в Румъния е съсредоточен основно по протежение на бреговата ивица, където е съсредоточена около 43% от общата легловата база и се посещава от над 60% от румънските туристи. Петнадесет туристически курорти и населени места са разположени по крайбрежието на Черно море, от които 13 се определят като национални курорти. Нови слънчеви и морски курорти се развиват по Северното Черноморие, в търсене на по-диви и недокоснати от туристи места. Почти 700 (679) броя заведения за настаняване в област Констанца са предлагали 83 751 легла през месец Юли 2011.

Освен плажен и морски туризъм, друг вид исторически важен туризъм се развива в четири населени места, а именно медицинско лечение и уелнес туризъм, като се използва лечебната кал и водите на езерото Текиргьол, както и морските дадености. Тенденцията за развитие на културния и еко туризма оценява наличието на над 35 природни резервата - езера, гори и т.н., а също така и важни и забележителни исторически места. Селските райони по поречието на р. Дунав също са в процес на развитие на туризма.

Полагат се усилия от страна на индустрията и повечето от местните власти за удължаване на туристическия сезон, което остава свързано с летния период и лятната ваканция. Организирането на различни събития са предпочитаният метод за удължаване на сезона, докато отделните заведения за настаняване предлагат свои собствени туристически оферти, включително и еднодневни пътувания, посещения на панаири и изложения, спа услуги и т.н. Към момента не се предлагат оферти от типа All-inclusive.

Въпреки това, Румъния, като цяло, остава в средата на класирането като туристическа дестинация, както е посочено в Доклада за Конкуренцията в Пътуванията и Туризма през 2013 г. (The Travel & Tourism Competitiveness Report 2013), издаден от Световния Икономически Форум и където Румъния е поставена на 68 място от 140 страни, включени в изследването и за конкурентност й са дадени 4 точки от 7 възможни.

Добрата инфраструктура улеснява туризма, например близостта на международното летище „Михаил Когълничану„, магистралата Букурещ - Констанца, развитата мрежа от национални и местни пътища, която улеснява достъпа до основните забележителности.

IV. 7. Услуги

Забелязва се положителен тренд при отрасъла услуги. При подробен анализ се открояват няколко вида услуги, които се развиват в положителна посока: телекомуникации, производство на филми, научно-развойна дейност, реклама, ветеринарни дейности, трофеен лов, туроператорски услуги, здравеопазване, спорт и отдих . Има и услуги, при които през периода 2009 – 2011 г. се регистрира спад: недвижими имоти, правни и счетоводни услуги, мениджмънт и бизнес консултации и образование.

IV. 8. Други дейности

Извършват се основно от публични дружества: доставка на електриче-

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„- –Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ И ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

ство, газ, пара, климатични инсталации, водоснабдяване, канализационни услуги, управление на отпадъци и пречистване. Те също са в процес на рстеж, което се дължи на значителните инвестиции през последните години, основно се финансират от европейските структурни фондове или фондове за развитие на селските тайони. В тези дейности са ангажирани голям брой заети лица, а по принос към икономикта на областта се намират някъде по средата.

Отрасъл, който не е много забележим е минната и добивната промишленост, която се характеризира с малък брой фирми и намаляващи показатели.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ОТНОСНО НАЙ-ДИНАМИЧНО РАЗВИВАЩИТЕ СЕ И НАЙ-КОНКУРЕНТНИ ОТРАСЛИ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТ КОНСТАНЦА

Както е показано в глава III. Бизнес прегледа, повечето отрасли от икономиката на област Констанца бележат растеж през последните 1 – 2 години, докато прогнозите за периода 2013 – 2016 г. са за бавен общ ръст на икономиката във всички отрасли, също и в промишлеността и строителството.

От гледна точка на абсолютните стойности на ръста на някои отрасли, както са представени в глава IV. Икономиката на област Констанца, няколко отрасъла са отбелязали поголям ръст:

- Търговия - 116.6%
- Земеделие, рибарство и горска промишленост - 93.3%
- Транспорт и складиране - 35.7%

За да се продължи в тази насока и да се открояят най-значимите и специфични отрасли за икономиката на област Констанца ще трябва да се направят допълнителни анализи. Под внимание трябва да се вземат природни дадености като 70 км брегова ивица, най-голямото пристанище в Черно море, директната връзка по вода между Черно море и Дунав чрез канала Дунав – Черно море, важни предпоставки за развитие на туризма (широка пясъчна ивица, предпоставки за развитие на СПА и здравен туризъм, културно и историческо наследство, защитени зони), обширни земеделски площи, благоприятни условия за развитие на лозарство, многобройна и добре обучена работна ръка, динамична бизнес среда.

Тъй като Пристанище Констанца и неговите разнообразни транспортни връзки с вътрешността на страната формират една разнообразна и солидна вертикална структура от икономически дейности, които включват промишленост, транспорт и складиране, услуги др., настоящото проучване препоръчва отрасъла „Транспорт и складиране“ да бъде разгледан и развит по-нататък в Проекта „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„ като най-успешно развиващ се в област Констанца.

Стратегия за развитие на предприемачеството в региона на Констанца

I.Въведение.Цели на стратегията за развитие на предприемачеството.

„Стратегия за развитие на предприемачество и адаптация - Бизнес и иновации без граници“ - проектът е насочен към подобряване бизнес средата-,изготвяне на предприемаческа стратегия за по-лесна адаптация на регионалния бизнес от Бургаска област и област Констанца към промените в икономиката и изработване на платформа за обучение на работодатели и работници за създаване на гъвкавост и сигурност в условията на трансрегионалното сътрудничество и обмен на добри практики.

Проектът е разработен от СНЦ „Търговско промишлена палата- Бургас“, в партньорство с Търговско промишлена, морска и земеделска палата-Констанца и Сдружение „Черноморски институт“-Бургас.

II.Бизнесът и предприемачеството в регионален аспект на окръг Констанца.

II.1. Кратко представяне на Югоизточен регион.

Окръг Констанца се намира в Югоизточния регион, който обхваща общо 6 окръга: Браила, Бузау, Констанца, Галац , Тулча и Вранча, с площ от 35,762.09 кв. км , което представлява 15% от общата площ на страната.

Югоизточният регион включва почти всички форми на релефа : Дунавската равнина, Бараган равнина,Добруджанското плато с Мачин планина и северозападния регион, който покрива част от Карпатите и регионите под Карпатите . Целият регион се пресича от река Дунав, делтата на река Дунав и граничи на изток с цялото румънско черноморско крайбрежие.

Земята се използва предимно за земеделие и животновъдството , т.е. тя е 65% от площта . Най-големите окръзи са Тулча и Констанца . Окръг Констанца обхваща около 20 % от площта на региона и най-голямата земеделска площ в него,т.е. 24,39% от цялата земеделска площ в региона. Водите и езерата на окръг Констанца обхващат 9,81% от водната и езерна площ на региона, която е втората най-голяма площ след Тулча, чиято площ обхваща 73,73% . Характеристиките на площта на района влияят и ще продължат да оказват влияние върху развитието на икономическите дейности в област Констанца .

Населението на Югоизточен регион наброява 2 791 190 жители към края на 2012 г., което представлява 13,07% от цялото население на страната.В градовете са концентрирани 55,07% от населението, с тенденция то да намалява. Политиката на индустриализация преди 1990г. доведе до концентрации на населението в градовете Галац, Браила и Констанца.

По отношение на природните ресурси, Добруджа има богати залежи от желязна руда, медни пирити, съставни сулфиди на олово и цинк, кварц, гранит, мрамор и варовик. Черноморският континентален шелф притежава значителни запаси от полезни изкопаеми и въглеводороди,добивани от сондажи на офшорни фирми.Други течни и газообразни въглеводородни запаси се намират в Браила,Бузау,Вранча и Галац. В Европа единствените залежи на петрол на повърхността се намират в окръг Бузау. В Бузау се извличат и значителни количества сол.Пясъчните и чакълени кариери, както и ресурсите от льос са важни за производството на строителни материали и ниско-качествена керамика.Водата и калта от солените води на езерото Техиргьол, Лакул Сарат, Мовила Мирези, Амара и Балта Алба са известни с техния терапевтичен ефект-.Повече от половината от плодородна-

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
BGO51PO001-7.0.07 „Без граници – Компонент 1„ – Фаза 2
Инвестира във вашето бъдеще!
Проект „Стратегия за предприемачество и адаптация – Бизнес и иновации без граници„ - –*Договор BG051PO001-7.0.07-0043-C0001*
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси„ съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Стратегия за развитие на предприемачеството в региона на Констанца

та земя на равнината Бараган, известна като „житницата на страната“, се намира в пределите на Югоизточен регион.Делтата на Дунав и малкият остров Браила, чиято флора и фауна се считат за уникални в Европа, са природни резервати и голяма туристическа атракция.

II.2. Икономика

Различията между концентрациите на икономически дейности (Браила – Галац и Констанца - Наводари) са специфични за Югоизточния регион, заедно с изолираните промишлени центрове (Бузау и Фоскани), туристически райони (Черноморско крайбрежие и делтата на Дунав) и обширни области от масиви и лозя. Липсата на свързаност на промишлените дейности в комбинация с трети по важност дейности (търговия, услуги, туризъм),както и селскостопански, също е регионална характеристика, определена от междурегионалната специализация[1].По този начин, Галац и Констанца се характеризират с по-висок процент на заети в индустрията, Бузау и Браила- с по-високи проценти на хората, заети в селското стопанство,а Констанца, Галац и Тулча с висока степен на заетост в строителството и услугите.

Едно от предимствата на региона е Пристанище Констанца, последвано от дунавските пристанища на Галац, Браила и Тулча. Техните връзки с големите пристанища по целия свят могат да се използват както за внос на суровини за икономическото развитие на региона, така и за износ на стоки, произведени в региона и страната. Окръг Констанца има това конкурентно предимство пред останалите окръзи в страната,а и на други места.

Туристическите ресурси са друг важен потенциал за развитието на региона. Що се отнася до окръг Констанца, те обхващат голям дял в местната икономика и определят неговата специализация.

• Черноморско крайбрежие, което включва 13 селища, с места за настаняване, медицинско лечение и отдих (хотели, мотели, вили, къмпинзи) по протежение на 70 километра туристическо крайбрежие между Наводари и Мангалия .

• Делтата на Дунав, с голям туристически и научен потенциал, особено след като и е бил предоставен статут на биосферен резерват през 1990г., заедно с други съседни области. Важни области на \резервата се намират в област Констанца - Комплекс Разим-Синое.

• Специални балнеолечебни ресурси –Езерото Техиргьол, Езерото Сарат, Езерото Амара(лечебна кал с подобни лечебни свойства като калта на Мъртво море).

• Културно-историческото наследство на региона, състоящо се в гетски, римски, гръцки и византийски останки, както и църкви и манастири, повечето от които са разположени в окръзите Тулча и Констанца.

В този регионален контекст, икономиката на окръг Констанца е комплекс със следните основни сектори: пристанища и морски транспорт, комбинирани с транспортни и складови дейности, химическа и нефтохимическа промишленост, туризъм, хранително-вкусова промишленост, търговия, машиностроене, добив на електрическа енергия, дърво обработка и производство на хартия, текстилна промишленост.

II.3. Икономически концентрации.

Важен аспект за бъдещата стратегия за развитие на предприемачеството е концентрацията на определени промишлени дейности в окръг Констанца, обособени на регионално ниво.

Концентрациите на икономическите сектори в окръг Констанца бяха определени чрез анализ на местната икономика и бизнес динамиката като част от развитието на Югоизточен регион. В обобщение, статистиката сочи постоянно нарастване мястото на местните сектори в икономиката на региона с течение на времето.

Концентрациите бяха анализирани първоначално за всички сектори на икономиката, а интеграцията на различни анализирани елементи доведе до шест основни икономически дейности със значителни ефекти за развитие чрез иновации и дейности в областта на информационните технологии, което представлява източник на местната конкурентноспособност.- Шестте сектори са производство, строителство, транспорт и логистика, туризъм (хотели и ресторанти), енергиен сектор и публични услуги, както и добивна промишленост.

Също така, от производствените отрасли е необходим по-подробен анализ, за да се направи оценка на различните подсектори в окръг Констанца.

С изключение на енергийния сектор,-който значително се е развил благодарение на големи частни инициативи в сегмента възобновяема енергия,съответно вятърни и соларни проекти през последните 5 години,всички други сектори възстановяват положителните си тенденции едва през 2011-2012 г., след преструктуриране на дейността си през 2008 г.- 2010г. -период на икономическа криза.

От шестте сектора, производството и енергетиката най-много допринесоха за увеличаване на местния оборот,а така също инвестициите,направени от компаниите в двата сектора,са най-големи, в сравнение с тези в останалите други сектори.Сектори строителство и транспорт и логистика ги следват, докато туризмът има най-нисък дял за увеличаване на местните икономически показатели.Несъответствието от една страна между факта- туризмът като един от най-концентрираните сектори за окръг Констанца, но и с много ниско икономическо въздействие, може да се обясни чрез многото малки и средни туристически съоръжения, управлявани от отделни лица, както и от това, че секторът е доста трудоемък, а от друга страна- кратките 2 месеца климатично подходящо време през летния сезон и ограниченият вътрешен пазар, представляващ 95,5% от общия туристически поток, преминал през 2012 година. Що се отнася до малките и средни предприятия, те представляват 99,70% от активните фирми във всички сектори в окръг Констанца, с по-високи темпове се развиват в областта на туризма, производството и строителството.

(продължава в бр. IV извънреден)

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европеиския социален фонд. **Сдружение с нестопанска цел „Търговско промишлена палата-Бургас„** носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европеиския съюз или **Министерството на труда и социалната политика„**

За контакти: ул. Л. Каравелов 12 Б, 8000 Бургас, п.к. 644,
тел.: 056/812007, 056/810129,
www.bschamber.com

